

2 quartos lo número.

SUSCRIPCIÓ.

1 mes.	2 rs.
2 meses.	3 rs. 50 cts.
3 meses.	4 rs. 50 cts.

ADMINISTRACIÓ.

Carrer del Pi, núm. 5.

LO ESQUIROL.

Semmanari literari, critich y festiu.

2 quartos lo número.

PUNTS DE VENDA.

Llibreria de Manero, Pla-del Teatro. Centre de obres literaries de Catalunya, piazza de S. Jaume, y en lo kiosco de devant del Liceo.

DIRECCIÓN Y REDACCIÓ.

Carrer del Pi, núm. 5.

Distreuer y juciar—se proposa LO ESQUIROL,—pren pinyons, pinyas no 'n vol—ni haberseles de espinyar.

ADVERTENCIA.

Aixis pèl correu interior, com desde algunas poblacions vehinas, se 'ns han dirigit varias comunicacions aconsellantnos, que tant en las caricaturas com en los articles, procuressim ridiculizar y criticar ab mes intenció y duresa los abusos y defectes que en molts fets públichs se notan, puig que 'ls sembla que no obrar aixis, es prescindir de la segona qualitat que caracte- risa nostre periódich.

Lo mateix á los comunicants, que á tots nostres lectors en general, debem manifestarlos que no está en nostre má remediar las faltas que 'ns avisan y nosaltres avans que ells ho habem lamentat. No dehuen ignorar que totas las caricaturas, han de ser autorisadas ab lo permis de la persona aludida, y figúrinse vostés com nos rebrían, si al demanarlos dit permis, els presentessim una caricatura de la classe que 'ns indican: per altra part, son tant pochs los assuntos que avuy se presentan aproposit per articles crítichs, que á pesar de nostre bon desitg no podem donarlos la varietat y es- pressió que convindria.

En tant que las circumstancies no 's presentin mes propicias per sortir de la monotonía á que ara 'ns ve-yem precisats, hem resolt suspender la publicació de nostre semmanari.

Los suscriptors que tenian pagos anticipats, rebrán lo sobrant en sellos de correu.

RECORDS DE BERGA.

(Conclusió.)

¿Y qui causa tot això? Lo aire. Alguns filosops antichs lo divinisaren, y es cert, porque lo aire pot ser lo emblema del Criador, pues es invisible com ell, y com ell es sols coneget per la vida que 'ns dona y per los beneficis que 'ns reporta.

Sens aire no respirariam, la naturalesa estaria en volta en lo silenci, no hi hauria vegetació, ni las brises refrescarian nostre front.

La naturalesa lo necessita per ser animada, per so tots sos punts de vista tenen una relació directe ab la transparencia del aire. Si poguéssem véurerla sens aqueix element, no seria ni tant fresca, ni tant animada. Perque ¿ qui imprimiria lo lleuger moviment que l'aura dona á la copa dels arbres, qui elevaria al cel los perfumats olors de las flors?

Lo aire es també, diguemho aixis, lo conductor del só.

L'home comunica sos pensaments per medi de laire, pues sens ell, serian inútils los órganos de la veu y del oido. Per això t'he dit que per interrogar á la Naturalesa, te babias servit del mateix element que l' que't podia donar la resposta.

Toca una lira, veurás las cordas en una especie de commoció, que agitant lo aire, aqueix porta sóns mes ó menos armoniosos, que sereixen nostre oido; de manera

que la percepció del só no consisteix mes que en lo choque que reben nostres oídos per la commoció del aire.

Y sino, mes practicament t'ho demostraré. Colloca un rellotje dintre de la campana de cristall de una máquina neumática, vesne estreyent lo aire, y veurás que l' martellet tocará, las minuterias marcarán las horas, pero l' só se anirà debilitant fins á no sentirse, quant no n' hi hagi gens.

Aixis mateix, si 's treyés lo aire del mon desapareixeria l' só.

La música es també un dò del aire.... Quànta armonia respira lo brunzir del vent en las almenas dels antichs y ruinosos castells gòtics, ó en las bóvedas dels claustros!... Diu un sabi que los sospirs de la brisa, son com la veu del temps que despertan en nostre ànima records de lo que ja no es... Quina armonia tant preciosa entre lo aire, l' oido y l' ànima!

—¿Qué, diguí jo, l' ànima també?

—Y qui ho dupta, contestá mon desconegut de blanca barba, los gemecs de la brisa, lo perfume de las flors, los acorts de una lira escoltats al peu de un sepulcre ó entre unes ruïnes, no son nostres sentits los que 'ls aspiran, es... nostra essència, es l' ànima, la que un jorn al deslligar los llassos que la subjectan á la terra, puja atravessant espays desconeguts á la celestial morada.

Jo estava admirat contemplant mon estrany interlocutor, que tant misteriosament se había presentat á ma vista contestant á mon pensament... aquí llenys un sos-

pir y quedá com extasiat, pero al moment aixecá lo cap y ab veu melancòlica, digué con si una idea ficsa bullís en son pensament:

—La vida; ¿qué es la vida? y la mort qué es?

Jo embadalit me l' escoltaba, ell continuá :

—La vida es un tránsit, la mort una gran transformació, y certament no hi ha motiu per estimar tant á la primera y que 'ns causi tanta pór la segona. Perque qui es que voldria desitjar sempre sense possehir may, buscar sempre y no trobar may, estimar, adorar sempre, sense coneixer may l' objecte de tant amor? Tal seria no obstant la vida del home, porque tot quant busca, desitja y estima, no ecxisteix en la terra. La mort es la clau que obra las portas de la eternitat.

Y baixant sa veu y acostantse ab mi tot quant podía, digué :

—Un gran filosop ho ha dit... comprender la mort, es saber viurer be; comprender la vida, es ser felis en morint.

Despues de quals paraulas se interná en los boscos de pins que rodejan la montanya y desaparagué de ma vista.

Alguns dias despues vaig saber qui era lo estrany personatje, causa de ma admiració, y sa trista historia que algun dia hos contare.

Montanyas de Queralt 8 de Agost 1868.

A.....

Nina hermosa com un *maig*,
Sápigas que quant te veig,
Me sento vení un *mareig*,
Que ni sé lo que jo m' faig.
De segú m' torno de *raig*
Vert, groch, blau, morat y roig,
Ets un misteri de *goig*,
Que m' te l' cor passat pel *mitx*,
Dom, pues, d' amor un *esquitx*,
O sino m' tornaré *boig*.

T. B.

FOLLETÍ.

(12)

LA PUBLLETA DE GABA.

NOVELA ORIGINAL.

Lo dia següent molt mati fou lo Peret conduhit á la iglesia de Sant Climent, en la que entrá ab molta humilitat; se ajenollá devant del altar major, y lo rector, revestit de sobrepellís y estola, recitá una oració implorant la misericordia de Deu sobre ell; y luego despues li ministrá lo sagrement de la penitencia. Celebrá en seguit lo párroco la missa, en la que lo Peret, en lo ofertori de ella, presentá la correspondiente oferta; y arribat á la comunió, avans de que lo sacerdot li donés la hostia sagrada, l' hi digué ab gran solemnitat: *Te conjur Peret lo Tou per lo Pare, lo Fill y lo Esperit Sant, y per la Cristianitat, que reberes ab lo bautisme; per la Santa Trinitat; per lo Sant Evangeli, y per las Santas Reliquias, que están en esta Iglesia y en tot lo mon, y per aquell Sant bautisme ab lo qual lo sacerdot te va regenerar, que de ninguna manera presumescas rebrer lo sacrossant cos del Senyor, ni te atrevescas á presentarte á est Sant altar si has comés lo furt del Burro del Carlá de Casteldefels, ó consentires en ell, ó sabs qui lo hagués comés.* Peret lo Tou callá com una pedra, y en sa vista lo Rector se girá al altar

BANYS.

Ja se acaba lo estiu.

Ja no s' veurán gayre mes aquells esqueletos, que ab unas carbassas grossas com dos alas, se veyen flotar per sobre las onades.

Ja no s' veurán mes aquelles sílfides, que sortian de l' aigua ab vestit, que se placabas sobre son cos, deixant veurer y observar sus formes al curiós espectador.

Adios, felicitat per los banyistas, adios ratos agradables y deliciosos passats á dins de l' aigua: ja no veuré mes al pescador municipal de la junta de damas, ja no veuré gaire mes los trapecios de 'n Copinyas.

Partidaris dels banys, despedius per aquest any de las saladas onas, pues que la calor se n' va.

Prompte quedarán abandonadas las casas-establiments de banys, ahont se van á curar los malalts, pero en major número á passejar los sans.

Las onas del Oceá ja no tindrán entre sos brassos aquellas hermosuras que de totas parts de Espanya, y moltes de Fransa s' hi van á tirar en las platjas de Biarritz y San Joan de Luz, no tant per rebrer la saludable impressió de l' aigua, com per lluir los seus trajes de banys.

En totes las cosas del mon, per totas parts, s' hi ha girat lo lucso: no hi ha punt que no hagi seguit, ni lloch en que no hagi tocat en major ó menor escala, pues fins lo trobem en los banys, y en los trajes de ficarse al aigua.

Los trajes vermells ab botons blanxs de mareperla y los negres ab llistas vermelles, alternan ab los de blanch color: y las senyoras miran quién es lo mes lucós per durne elles un de millor.

¡Quánt diferent es de aquí! Aquí s' fican al aigua los homens casi com anaba lo nostre pare Adam, y las donas, si be n' hi han que van ab elegancia, en cambio ne veurás, lectora, que si ets lector ja es mes difícil, ab uns trajes que fan morir de riurer.

A propòsit vos ne diré un que m' va xocar bastant, y podrá anar per exemple.

Era lo any, no vull dir quin, y lo dia que no m' recorda, quant despues de las set del dematí, sortia una senyora de un dels quartets hont se vesteixen y

y combregá, y doná en seguida la comunió á aquell dientli: *Est cos de nostre Senyor Jesucrist y la sua santissima sanch te sian avuy per prova: y despues de haberli donat la comunió lo sacerdot recitá: Lo Senyor es just y ama la justicia: la sua cara va veurer la equitat: y luego despues demaná á Deu, que declarés la veritat en aquell son siervo.*

Habia en la iglesia una caldera casi plena de aigua, posada sobre una fogaineta portátil ab la correspondiente llenya, se posá foch en esta, y mentres l' aigua se estava calentant lo Rector recitaba las oracions en tals casos acostumadas; lo Peret digué lo parenstre y se persigná. Desde luego, estant ja l' aigua bullenta, lo senyor de Aramprunyá prengué una pedra; la lligá ab un cordill y la baixá á la caldera sostenintla á la altura, que s' pogués cullir ficant á l' aigua sols la ma. Peret se desnuá lo bras; invocá lo nom de Deu; ficá la ma á l' aigua; cullí la pedra, y treyentla, la ensenyá als circumstants: é immediatament lo mateix Rector li embolicá la ma ab un drap de lli molt blanch, lo senyor de Aramprunyá, com á jutje, posá sobre lo lligat del envoltori lo seu segell, y així quedá Peret per tres dies en la casa Rectoral. Finitz los tres dies se reuní altra volta lo Tribunal en la mateixa Rectoría ab assistència del barber del Poble nomenat mestre Nicolau, fou romput lo segell del envoltori, y alsat lo drap se veijé, que la ma del Peret no havia sofert la mes minima lesió, ni deixat senyal de cremadura l' aigua bullenta en ella, per lo que lo Tribunal proclamá sa innocència, y

duya un elegant traje de jaconá tot enmidonat, planxat y crespat. Anaba tota contenta ab lo bonich que feya, y se ficá al aigua: ab tal contacte, lo midó se desfí, perdé sa forsa, y lo vestit se aplana sobre lo cos de dita senyora. Mentre era dintre de l' aigua ningú observá tal fet, pero quant al cap de quinze minuts va ixer del element ab lo vestit juntat á son cos se sentí com una rialla general. La tal senyora era mes prima que una canya, ab un cargament á la esquena bastant considerable, qual cargament havia amagat entre los bollos del planxat. Ella se ficá al cuarto corrents y avergonyida.

Se m' dirá que á n' aquí no hi ha necessitat de anar elegants las senyoras, ni vestits los homens, pues se banyan en puestos separats, y en los altres punts se banyan junts.

Es cert: pero deurian los propietaris dels banys, com ja comensa algun á ferho, de permetre senyors y senyoras junts, mentres uns y altres anessen vestits ab decencia. Nos sembla que aixó ls donaria mes ganancia, pues pot ser alguns, que ara no se remullen la pell, podenthi veurer bonas caras hi anirian, y sempre fora ganancia pel propietari del establiment y salut pel que hi anés.

Aquest any ja es tart. Poden probarlo un altre any y veurán si ls hi anirà be.

Adeu estiu, adeu banys, ab Deu banyistas. Fins al any que ve.

CANTARS.

Es en amor l' ausencia,
Com de un riu l' aigua,
Poca, en son fons se veuen
Las cosas claras;
Mes ay, si es molta!
O be las ensenya térbolas
O 's perden totas.

Esten pel mon la boira
Son mantell blanch,
De aire un alé la toca

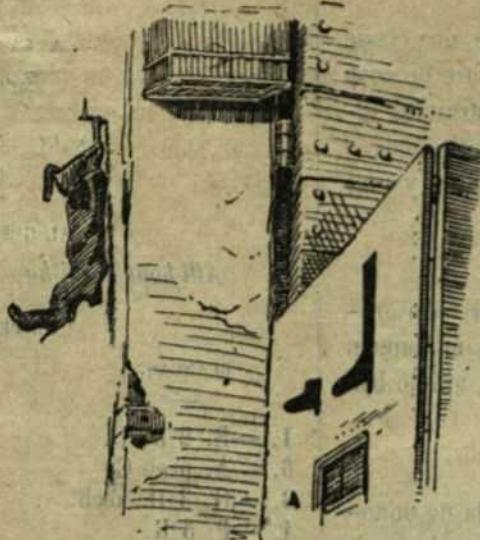
lo Carlá fou condemnat á haberlo de indemnizar de tots danys y perjudicis y á retornar lo ruch al caballer Gilibert.

Lo frare llech de San Cugat del Vallés, de quals escrits extractam estas memorias, está trinant contra ls ardis maliciosos de aquells ab que falsificaban fins eixos judicis de Deu, als que dona lo nom de judicis del diable; y clama y crida perque siguien abol-lits: nega, que Peret lo Tou fos innocent, puig diu, que sab en conciencia, que verdaderament robá lo ruch, y atribueix lo miracle de haber surtit il-lés al barber de Sant Climent del Llobregat, assegurant, que ést tenia una recepta per impedir las cremaduras, la qual consistia en la dissolució de cals ab aigua de fabas calenta, un poch de magranal (*magranalis*) y altre poch de malví, ben mesclat, y mullant ab ell la pell y deixantla secar, no la danya lo foch. Pero nosaltres no podem convenir ab la opinió de dit llech, perque, segons lo Gran Albert, eixa recepta servia per las cremaduras de foch en brasa com de carbó, ferro vermell, etc., pero no parla de que servís per los escaldaments; per lo tant creyem, que lo barber, el qual per altres motius, que tenim, sabem, que era molt amich de lo Peret, se valgué de algun altre endiablado medi per que la ma de ést no s' fos escaldada; puig sabem molt be, que realment havia robat lo ase coneixentlo per lo del Carlá y portànselo quant estava corrent per lo bosch seguit lo rastre de la burra.

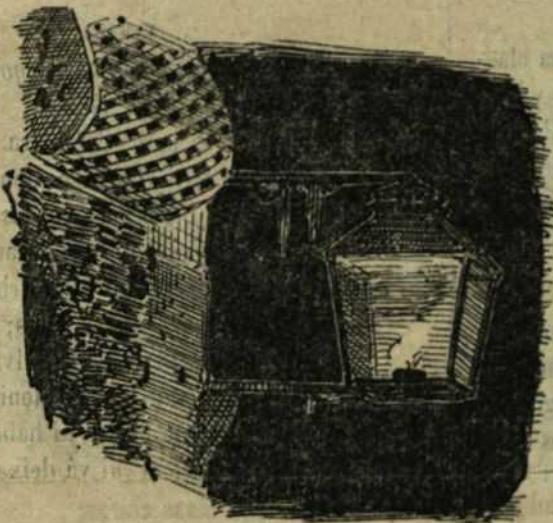
(Seguirà.)

AHI Y AVUY.

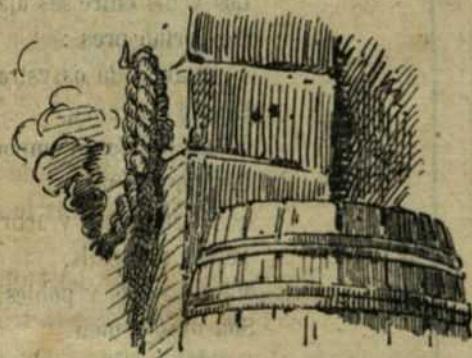
ESTAMPA 102

Lo senyor Pera d'ahi

La llantia d'ahi

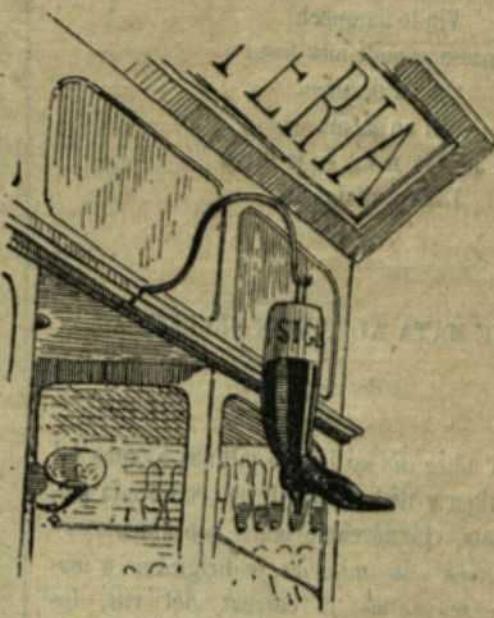
Ahi

GERoglifie.

CARTOOGA

S
U U U U KE D
A V V V T

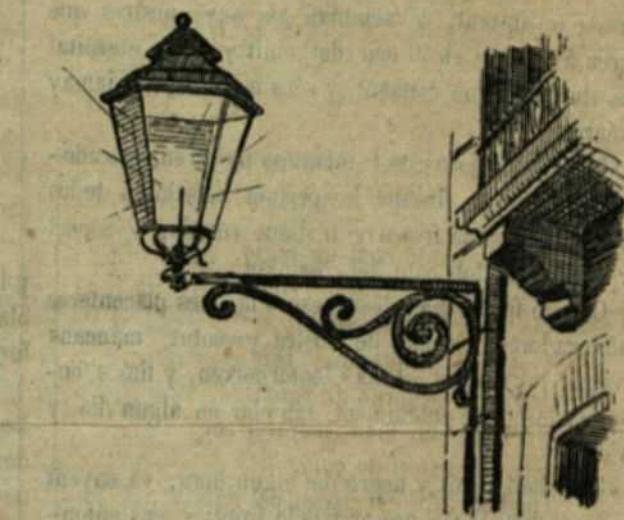
Son fill d'avuy

*les que fan caure
a moltes noyes*

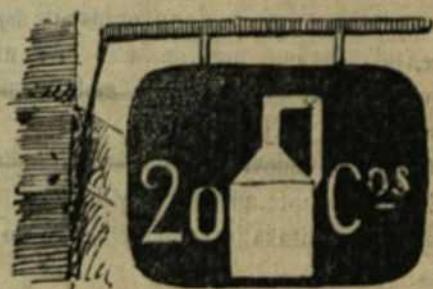
sas que's perden

La sol d'avuy

osas que s'usen

Avuy

Y la desfá;
Las il-lusions,
Son boira que la mata
De aire un petó.

La nit fosca il-lumina
Viu lo llampech,
Y passa y molt mes fosca
Queda despres.
Així en la nit
De aquest mon, es la ditxa
Llampech de istiu.

LO QUE MATA AL POBRE VELLET.

Banyantme l' altre dia en las cristallinas ayguas del Ter, entre Manlleu y Roda, prop d' una salzadera pobla d' aucellets, vinguéremme molts pensaments sobre la vida humana y sus miserias, y dirigintme á mos companys y ensenyantlos la corrent del riu, los digui:

«Veus aquí aqueixas ayguas que van cap al mar sens pararse un instant, se semblan als anys nostres que corren á pérdes en lo mar del oblit y de la eternitat sens aturarse ni un moment, y sens esperansa de jamay revéurels.

»Los alegres jorns de l' infantesa passaren sens adonar-nosen, com se dissipa lo perfum balsámich de las flors, s' evapora la fresca y brillant rosada, y s' pert per l' espay lo dols cant del rossinyol.

»Com lo fum s' han desvanescut las mes placenteras y afalegadoras il-lusions de nostra joventut, máncans lo vigor, los nostres sentits s' entorpeixen, y fins s' enfosqueix lo nostre enteniment, tan clar en algun dia y tan seré.

»Lo cabell sedós y negre de algun hora, va cayent 6 s' torna blanch; s' ens arruga lo front; s' ens enfonzan las galtas; s' ens cansa y escursa la vista; mesteguem ab treball; y despresa de altres mil inconvenients de la vellesa, com los desenganyos y desfuccions de alguns que creyam vers amichs, l' anyoransa de tantas personas benvolgudas que moriren, etc. etc., un n' hi ha que val per tots, y que 'ns es molt amarch y molestos.

»¿Que no l' endevineu? Donchs vos lo diré:

»Es la especie de menyspreu y desdeny ab que per lo regular nos mira la jovenalla y 'ns tra cia quant som vellets.

»A totes horas vos sentiréu:

»Vosté ja es vell...—Aixó á vosté ja no li está bé...—Lo divertirse deixiu pe's joves...» Com si no fos llavors quant mes se necessitarien las distraccions.

»Pero 'ls pobrets! no veuen que luego luego arribarán á vells si tantost no moren.

»Y si al trobarnos prop d' una minyoneta de quinz' anys se commou dolsament encara lo nostre cor, y li dirigim una parauleta carinyosa, aguaytantla tot sonrient y sens altra pretensió que poder sentir una veu melosa y rebren una tendra miradeta, ó no 'ns torna resposta, y gira la cara, ó respon bruscament y reganyosa:

»Ahónt va aquest vellot?

»Oh! no puch pensarhi. Aixó es lo que aborreix y mata al pobre vellet!»

S. S.

ALBUM.

Lo divendres passat, van sortir pera Girona á reunir-se ab los demés poetas de Valencia y Catalunya pera

assistir á la festa literaria que ha de celebrarse en Provenza los dias 13, 14 y 15 del corrent, nostres apreciables amichs D. Victor Balaguer y D. Eduardo Vidal.

Las ocupacions á que apart del periódich han de atendrer nostres redactors, nos han privat de acceptar la honra de la invitació.

Hem vist algunas rajolas y mahons de una classe nova, imitació del marbre, producte del forn de nova invenció que ab privilegi esclusiu han construit los senyors Maciá Dardet y C. en la falda de Monjuich, y augurem satisfactoris resultats á los elaboradors y á los consumidores.

Se han remés ja á Zaragoza la major part dels productes que han de figurar en la Exposició; no duptem que la industria catalana sabrà conservar allí lo bon nom que en las demés se ha conquistat.

Mr. Descosse, que va rebrer una banyada de un toro en las últimas corridas Arlessianas, acaba de morir habent sigut inesfiscassos los ausilis que l' hi prodigà lo intel-ligent doctor Millet, un dels mes distingits cirurgians dels departaments meridionals.

Sembra que los francesos se aficionan á questa classe de diversions, pero la aclimatació es difícil, y com lo carácter francés no es tant aproposit per la lleugeresa y destresa com lo andalús, temem que no será questa la última desgracia que delmará los francesos convertits en toreros.

Nos consta, que un personatge de un barri de questa capital, vá obrir una suscripció per ferse donar una serenata pagant ell lo que faltés per cobrir los gastos.

Despres hem vist en los periódichs, que los seus conciutadans agrabits, y com á prova d' apreci l' obsequiaren ab una serenata.

¿Qué 'ls hi sembla del tal agrahiment y apreci?

EPITAFI.

Jau aqui una dona muda,
Ploreu per la seva sort;
Solsament perque n' hi ha pocas,
No tindria de haber mort.

T. B.

ANÉCDOTAS.

En un dia de ivern va caurer una gran nevada y tot seguit se va glassar de tal manera, que tothom reliscaba ó queya: una dona que s' estava á la finestra veient passar á una amiga seva li digué:—Adeu, Antonia, cuidado, cuidado com caminas, que la terra està tant valenta que l' qui no cau relisca.—Filla, per mi no ho ha sigut, que aquest cos ningú l' rendeix: la terra fá celliscar á tot lo mon, pues á mi ja me ha besat tres cops lo detrás.

Parlant en una tertulia sobre diferentas materias, arribá á tractarse dels somnis y un senyor va dir que en la nit anterior havia somiat polla.—Aixó no es estrany, l' hi contestà una senyora, pues ordinariament se somia de nit lo que de dia ha passat pel cap.

Un home va ser portat devant de un jutje, per haver robat un hermos cabrit á un pagés que s' deya Bonifaci Crispí Sant Arlet, y l' hi preguntá si sabia de llegir.—Una miqueta, senyor, respongué.—Pues llavors no podia ignorar de qui era lo cabrit, que confesseeu haver trobat y que diheu que es vostre, puig

ja veieu que té la marca ab aquestas inicials B. C. S. A.—Es veritat que las té, mes jo creguí que volian dir Bon cabrit sense amo y per aixó l' vaig recullir.

SOL-LUCIONS.

Escarabat.

A LA ENDEVINALLA.
Abel.

AL GEROGLIFICH.

Alli hont no hi ha, l'rey hi pert los drets.

AL PROBLEMA.

BLANCAS.

NEGRAS.

1.—R. 2 A. D.	G. 7 A. D.
6.—A. pren C.	R. 4 A. D.
3.—G. 3 D. xech.	R. 5 D.
4.—P. 5 R.	P. pren P.
5.—A. pren P. mat.	

XARADA.

Tinch una quarta y segona,
Que es repetida tercera,
Y com es molt llaminera
De tota hu y dos, si ne dona;
Si la plata de tres dos,
Dos y primera en lo armari,
No podrán prima arribarhi,
Vaig pensar, ella y l' gos;

Pero no m' en vaig salvar,
Com que quatre y dos tenia,
Se 'm menjá lo que hi havia;
Sols un tot, m' hi va deixar.

ENDEVINALLA.

Sempre l' espay travesso,
M' en vaig al cel,
Los vents entre sas alas
Me portan pres:

Y tal volta os estranyi,
Es que los vents,
Ab mi jo me 's emporto
Perque son meus.

Tú, floretas, y arbres,
Terras y aucells,
Mars, ciutats y pobles,
Sou dintre meu.

Altras voltas, sols guardo
Aigua y peixets,
Y de vegadas m' omple
Fum y no mes.

ADEU SIAU.

L' aire, qu' en la capital
No sol ser gaire pur may,
Me danya y no puch dir Ay!
Que al aspirar, creix lo mal.

La salut, lo principal
Es per mí y per qualsevol,
A buscarla väig tot sol
Al bosch, allí 'm refaré,
Si 'ls vents mudan, tornaré:
Quedin ab Deu.

Lo Esquirol

E. R.—M. SERVAT Y SERRA.

Estampa de Salvador Manero, carrer de Ronda, núm.